

Trumpnak igaza van, hogy átrágja magát a klímaperek kásahegyén

Trump elnök bírálta a Nemzeti Tudományos Akadémia új jelentését, amely állítólag a „szélsőséges időjárás” miatti klímapereket támogatja. És ebben igaza van Trumpnak.

[Tilak Doshi](#)

2026. július 25.

Eredeti megjelenés: <https://substack.com/home/post/p-208371413>

Az intézményi hanyatlásnak létezik olyan formája, amely nem az alkalmatlanság, hanem a túlzott szerepvállalás révén mutatkozik meg. Ez a pillanat akkor jön el, amikor egy tanácsadásra létrehozott testületből szép csendben érdekvédelmi szervezet lesz. E pillanat az amerikai Nemzeti Tudományos, Mérnöki és Orvosi Akadémiák együttese (röviden: Nemzeti Akadémia) számára a múlt héten érkezett el. Közzétettek ugyanis egy 253 oldalas jelentést, aminek az a fő állítása, hogy a kutatók egyes hőhullámokat és esőzéseket már „nagy fokú bizonyossággal” képesek az antropogén kibocsátásnak tulajdonítani; az erdőtüzeket, az aszályokat és a ciklonokat pedig „mérsékelt bizonyossággal”. Két napra rá Trump elnök megcselekedte, amit egyetlenegy korábbi Fehér Ház-lakó nem mert megtenni: a [Truth Social](#)-on megjelent jelentést „csalárdnak, elfogultnak és félrevezetőnek” nevezte, és elrendelte az Akadémia eljárásának, valamint az elnök által „klímacsalásnak” nevezett jelenség adófizetőkre vonatkozó következményeinek felülvizsgálatát szövetségi felfüggesztési és eltiltási tisztviselők által.

Az [elemi felháborodás](#) azonnali és kiszámítható volt. De ha le is hámozzuk az elnöki igazság társadalmi posztjának teátrális elemeit – a „Radikális Baloldali Demokraták” nagy kezdőbetűit és a kitalált írásmódot –, akkor is megmarad az a komoly intézményi kérdés, amit már évekkel ezelőtt fel kellett volna tenni: vajon a Nemzeti Akadémia csakugyan az ún. konszenzusos tudomány tekintélyelvűségére hivatkozó érdekképviselői szervezetté vált-e?

A súlyoktól és mértékektől a peres ügyvédi segéd munkáiig

A Kongresszus 1863-ban szerény és hasznos céllal alapította a Nemzeti Akadémiát: kormányzati tanácsadásra olyan technikai kérdésekben, mint a pénznem kalibrálása és a hajótestek korrózióvédelme. Érdemes felidézni, hogy milyen messzire jutott az intézmény ettől a megbízatástól. Amint a „Klímapuccs a Nemzeti Tudományos Akadémián” címmel még ugyanazon a hétvégén megjelent kritikában a [Wall Street Journal szerkesztőbizottsága](#) megjegyezte: az új dokumentum kifejezetten úgy jellemzi önmagát, mint „az éghajlatváltozással és a szélsőséges időjárási és éghajlati események következtében elszenvedett veszteségekért való felelősséggel kapcsolatos politikai és jogi döntések szempontjából releváns” jelentést. Ez nem a tudományos tanácsadás nyelve; ez egy jogi beadvány nyelve.

A jelentés ennél is tovább megy. Kiemeli, hogy módszertana a segíthet az állami és a helyi önkormányzatoknak a fosszilis tüzelőanyag-termelők elleni perekben való jogosultsághoz beazonosítani a „konkrét kárt”, és hogy „tájékoztatást” nyújthat olyan intézkedésekhez, mint például Vermont állam éghajlati szuperalap-törvénye, ami állami tisztviselőket hatalmaz fel az üvegházgáz-

kibocsátás „pénzügyi hatásának” kiszámítására, és ennek alapján kártérítés követelésére az energiaszolgáltató vállalatoktól. A Journal szerkesztői csodálatra méltó nyersséggel fogalmaznak: „*a lényeg az, hogy tudományos alátámasztást adjunk a kormányzat hatalmi önkényének gyakorlására*”. A tudományos magyarázat valójában egy megrendelt jogi stratégiát kínál egy olyan perkampányhoz, amely már közel egy évtizede folyik a villanyáramot szolgáltató vállalatok ellen.

Mindez senkit sem lephet meg, aki követte az úgynevezett „attribúciós (oktulajdonítási) tudomány” önálló területként való megjelenését, és nem is ez az első alkalom, hogy a Képviselőház republikánusai megkongatták a vészharangot: a [Tudományos, Űrkutatási és Technológiai Bizottság](#) tagjainak érvelése szerint a jelentés pontosan azért mutat összeférhetetlenségi jeleket, mert az Akadémia által használt tudományos szabványokat folyamatban lévő klímáperekben részt vevő ügyvédek segítettek meghatározni.

Amint azt a Nature magazin „az éghajlati felelősség tudományos indokairól” szóló tanulmányát vizsgáló [korábbi cikkben](#) említettük, maga a World Weather Attribution „(Globális Időjárási Oktulajdonítás) kezdeményezés is elismerte, hogy a klímatudomány más ágaival ellentétben „a különféle események oktulajdonítására vonatkozó javaslat eredetileg bírósági szempontokat szem előtt tartva született”. Figyelemre méltó dolog, hogy egy tudományos terület elismeri saját eredetét. A legtöbb tudományág a megállapításaira csakis a tények ismeretében talál alkalmazási lehetőségeket. Az oktulajdonítás (attribúció) tudománya kezdettől fogva kártérítési ügyvédek eszközei voltak – először megszületett a következtetés, és a módszertant a következtetés alátámasztása érdekében alakították ki.

Az összeférhetetlenség problémája

Az egész ügyben a legsúlyosabb részlet – ami még az Akadémia-párti külső szemlélőket is aggasztaná – az az, hogy Michael Burgerre, a Columbia Jogi Egyetem Sabin Klímaváltozási Központjának ügyvezető igazgatójára vonatkozik. Az új jelentés elkészítésében – amint elismerően idézik is – Burger segédkezett. A jelentés azonban nem említi, hogy Burger egyben ügyvédje a Sher Edling LLP-nek, annak az ügyvédi irodának, ami az ExxonMobil, a Chevron, a Shell és az iparág többi szereplője elleni önkormányzati és állami perek hullámát vezette, bőségesen profitot szerezve. Ez nem egy csekély, lábjegyzetbe rejthető összeférhetetlenség. A perkampány központi szereplője segédkezett megírni azt a tudományos dokumentumot, amit aztán a perkampányban független forrásként fognak idézni.

Nem ez az első alkalom, hogy efféle mintázat felszínre bukkan. A WSJ szerkesztőbizottsága emlékezteti az olvasókat, hogy a [Tudományos Bizonyítékok Referencia Kézikönyvének negyedik kiadásához](#) írt, éghajlatváltozással foglalkozó fejezet – a Szövetségi Igazságügyi Központ és a Nemzeti Akadémia közös kiadványa, amit szövetségi bírónak osztottak szét a szakértői vallomások mérlegelésére vonatkozó útmutatóként – nagymértékben Burger korábbi munkáira támaszkodott, anélkül, hogy erre hivatkoztak volna. Miután a plágium és az összeférhetetlenség napvilágra került, a Szövetségi Igazságügyi Központ februárban e fejezetet csendben visszavonta. Az elektronikus másolatok az előző év decemberében már több száz szövetségi bírónak eljutottak, és – ahogy az ügyvel kapcsolatos egyik jelentés szárazon megjegyezte – ezeket már nem tudták visszavonni. A bírók által országszerte megkapott kézikönyv lényegében arra utasította a bírókat, hogyan fogadják el a felperesi oldali hivatkozási bizonyítékokat – amiket nagyrészt a felperesek ügyvédje állított össze.

Egyetlenegy efféle visszavonás is kínos. Egy öt hónappal később közzé tett, ugyanarról a szereplőről szóló, és ugyanazt a jogi programot követő második jelentés már inkább egy intézményi mintázathoz hasonlít. [David Wojick](#) néhány évvel ezelőtt a *Watts Up With That* weboldalon megírta azt a folyamatot, ahogyan az Akadémia „a tudomány órából riogató erőddé” fejlődött. Az intézmények ritkán jelentik be,

hogy a [csoportgondolkodás](#) fogságába estek. Egyszerűen minduntalan ugyanolyan jellegű dokumentumokat gyártanak, ugyanazoknak a hálózatoknak a munkatársaival, ugyanazok az érdekek finanszírozzák őket, végül a csoportgondolkodás az intézmény megszokott tevékenységévé válik.

Kövesse a finanszírozást

Az is számít, hogy ki fizette a jelentést. A [Daily Caller beszámolója](#) szerint a finanszírozás egy része a Bezos Earth Fundból származott. Az Amazon alapítója által létrehozott 10 milliárd dolláros filantróp szervezet 2020 óta önti a pénzt éghajlati érdekvédelemben, aktivista újságírásba és pereskedéssel kapcsolatos kutatásokba. Nincs semmi illegális abban, ha egy alapítvány olyan kutatásokat finanszíroz, amelyeket ő maga támogat. De van valami, amire érdemes odafigyelni, amikor egy névleg független (a Kongresszus által alapított és jelentős részben amerikai adófizetők pénzéből működő) tudományos akadémia milliárdosok által finanszírozott aktivista perek stratégiai érdekeit szolgáló dokumentumot készít – az adófizetők pénzén biztosított érdekmentes („objektív”) szakértelem jegyében.

A Nature magazinban tavaly megjelent „klímafelelősség” témakörű tanulmány megpróbálta dollárra kerekítve számszerűsíteni az egyes olaj- és gázipari vállalatoknak tulajdonítható konkrét károkat. Becslése szerint 1991 és 2020 között egyedül a Chevron kibocsátása miatti hőség 791 milliárd és 3,6 billió dollár közötti veszteséget okozott. A tanulmányt ugyanez az aktivista ökoszisztéma írta: lehetőséget látó ügyvédi irodák, nyíltan érdekvédelemben küldetéssel rendelkező alapítványok és meghatalmazott felperesként működő nem kormányzati szervezetek, amelyek kimondott célja a „peres úton történő jogalkotás”, megkerülve az energia- és klímapolitika kialakítására általánosan és jogszerűen hivatott, megválasztott törvényhozókat. A Nemzeti Akadémia jelentése egyszerűen még egy fokkal feljebb emeli ezt a gépezetet a hitelesség létráján, az aktivista közgazdaságtant olyanná alakítva, amely egy leterhelt, fizikai vagy közgazdaságtani háttérrel nem rendelkező szövetségi bíróságnak számára „konszenzusos tudománynak” tűnik.

Az oktulajdonítási lánc sohasem volt erős

A mindezek mögött meghúzódó tudományos érvelés – az az állítás, hogy az egyes időjárási események és az ezekből eredő gazdasági veszteségek teljes mértékben egy adott vállalat történelmi léptékű kibocsátásának tulajdonítható – legalább három gyenge láncszemmel rendelkező, [alaptalan következtetési láncolat](#) nyugszik. Az első kapcsolat a szén-dioxid-kibocsátástól a globális átlagos felszíni hőmérsékletig vezet, ez a kapcsolat az éghajlati érzékenységre vonatkozó becslésektől függ. E becslések még a tudományos szakirodalomban is vitatottak: a közzétett tartomány a CO₂ megduplázódása esetén nagyjából 1,5°C és 4,5°C közötti felmelegedést jelez.

A második láncszem, a „mintázati lépték”, megpróbálja lefordítani ezt a globális átlagot konkrét regionális és helyi időjárási eredményekké – egy olyan módszer, amely [egy kaotikus és nemlineáris éghajlati rendszerre](#) lineáris, szabályos kapcsolatot kényszerít rá. Az IPCC saját jelentései, valamint független kutatók, mint például [Roger Pielke Jr.](#), kimutatták, hogy az adatok népességnövekedésre és gazdasági fejlődésre való normálása után az efféle mintázati lépték milyen rosszul magyarázza a hurrikánok, aszályok és hőhullámok tényleges trendjét.

A harmadik összefüggés, ami az időjárási szélsőségeket számszerűsített gazdasági veszteségekké alakítja, figyelmen kívül hagyja a modern gazdaságok alkalmazkodóképességét – a légkondicionálást, az árvízvédelmet, a növények ellenálló képességét –, amelyek együttesen hosszú időtávon az

időjárással összefüggő halálozás drámai csökkenéséhez vezettek, amint azt [Bjørn Lomborg](#) részletesen dokumentálta.

E láncszemek mindegyike önmagában is vitatható. Ha ezeket a bizonytalanságokat az ilyen típusú kutatások által javasolt „végponttól végpontig” keretrendszerben összeszorozzuk, a bizonytalanság sokkal inkább összeadódik, mintsem eltűnik. A kártérítési jog az oksági viszony „ha nem történt volna” feltételezését követeli meg: azt, hogy a kár nem következett volna be az alperes magatartása nélkül. Egy olyan modell, amely egyetlen vállalatra vonatkozóan több billió dolláros kárbecsléseket készít – ezt tette a Nature-tanulmány a Chevron esetében –, nem a pontos oksági viszony bizonyítéka, hanem inkább a számok és dollárösszegek álbizonyosságába álcázott hamis állításoké.

Van egy még alapvetőbb hiányosság is, ami végigvonul a teljes oktulajdonítási (attribúciós) szakirodalmon, és amit a Nemzeti Akadémia jelentése is oszt elődeihez hasonlóan: a vizsgált gáz előnyeiről szóló hallgatás. A szén-dioxid nem pusztán egy árazandó és perelhető externália, hanem növényi táplálék is. A NASA saját műholdadatai jelentős globális zöldülést dokumentáltak az elmúlt évtizedekben, a kutatók szerint a CO₂-trágyázás a globális levélfelület 1982 óta megfigyelt növekedésének nagyjából 70%-ára ad magyarázatot. Ez akkora terület, ami megfelel a kontinentális Egyesült Államok kétszeresének. Egy valódi költség-haszon számvitel – amelyet William Nordhaus Nobel-díjas integrált értékelési modelljei hivatottak lehetővé tenni – ezeket az előnyöket is mérlegelné a károkkal szemben, mielőtt megállapítaná a felelősséget. Az attribúciós szakirodalom ezzel szemben csak a főkönyv egyik oldalát veszi figyelembe. Ez a tudomány szókincsébe öltöztetett érdekképviselet, szelektíven vak minden olyan tényező megállapítására, amely bonyolítaná az ítéletét.

Meggondolandó számvetés

Mindez nem azt jelenti, hogy Trump választott eszköze – a felfüggesztés és a kizárás megvizsgálása, amit inkább a csalásban vagy a biztonsági szabálysértésekben bűnös vállalkozók további szövetségi munkából való kizárására alkalmaznak – csakugyan megfelelő eszköz, vagy hogy a nagybetűs és összeesküvés-elméleti keretezés sokat tesz majd azok meggyőzéséért, akiket effélékről nincsenek meggyőződve. Az elnöki fellengzősség nyers eszköz. A megfontoltabb kritika e vonatkozásban a Journal szerkesztőbizottságához fűződik, valamint a Tudományos, Űrkutatási és Technológiai Képviselőházi Bizottsághoz, aminek tagjai jóval azelőtt felvetették alapvető összeférhetlenségi aggályaikat, minthogy az elnök telefonért nyúlt volna. De az aggály valós, és az is maradna, ha a lehető legszárazabb bürokratikus prózában fogalmazták volna meg. Egy olyan testület, amelyet a Kongresszus azzal a céllal hozott létre, hogy a szövetségi bírónak érdekmentes technikai útmutatást adjon, egy olyan dokumentumot adott át a bírónak, amelyet nagyrészt azok az ügyvédek dolgoztak ki, akik hasznot húznak abból a perből, amiről a dokumentum tájékoztatni hivatott.

A Szovjetunió Lisenko-ügye megmutatta, mi történik, amikor egy tudományosnak mondott intézményen belül az empirikus szigort ideológiai konformitás váltja fel. A Nemzeti Tudományos Akadémia a klímaváltozásról szóló vitákban [modern lisenkoizmust](#) jelenít meg. Az amerikai szövetségi bírák, akik a tárgyalótermekben több tucat függőben lévő klímaper folyamán valóban összetett tudományos kérdéseket mérlegelnek, jobbat érdemelnek egy olyan kézikönyvnél, amit a felperesek ügyvédi kamarájának szelleme írt (ha nem is szó szerint, csak lényegében). Tehát a számla egy részét az amerikai adófizetők is fizetik.

Trump elnök 2025. május 23-án aláírta az „Aranystandard tudomány helyreállítása” című [végrehajtási rendeletet](#). Ennek célja a tudományetikai (kutatásintegritási) szakpolitika átalakítása és annak biztosítása, hogy a szövetségi kormány által támogatott tudomány „átlátható, szigorú és hatékony”

legyen. A rendelet azonban a kutatók körében aggodalmat keltett. Ők ugyanis attól tartanak, hogy a rendelet politikai beavatkozáshoz vezethet a tudományos kutatásba, és alááshatja a független tudományos vizsgálódást. Baloldali-progresszív körökben divatossá vált, hogy egy tudományos testület bármiféle politikai ellenőrzést a tudomány elleni támadásként kezeljen – e megközelítés nekik kedvező módon eleve kizárja azt a nehezebb kérdést, hogy a szóban forgó testület tudományosan viselkedett-e. A [továbbblépés](#) útja világos: a szövetségi ügynökségeknek és az adókból finanszírozott nem kormányzati szervezeteknek, mint például a Nemzeti Tudományos Akadémia, szigorú, átlátható és cáfolható szabványokat kell elfogadniuk annak biztosítása érdekében, hogy a tudomány az igazságot, ne pedig a hatalmat szolgálja.

Bármit is gondoljunk Trump elnök szavairól, az alapvető követelés – miszerint az érdekmentes tudomány tekintélyére hivatkozó testület ténylegesen is érdekmentes legyen – olyan, amelyet a kutatásintegritás (tudományetika) minden komoly védelmezőjének támogatnia kellene. Az Egyesült Államok történelmének legtöbbször perelt elnökének kétségtelenül igaza van abban, hogy a bíróságokon a klímaperekben bíraskodóknak valóban objektív tudományos tanácsadásban kell részesülniük.

E cikk először a Daily Scepticben jelent meg: <https://dailysceptic.org/2026/07/24/trump-is-right-to-take-on-the-climate-litigation-complex/>

Magyar fordítás: Szarka László Csaba

20216. július 25.

Kapcsolódó (NAS és MTA-vonatkozású) anyagok, magyarul:

https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2026/07/2026_07_21_Szarka-L-Cs_NAS.pdf

https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2025/07/2025_06_01_Szarka-L-Cs_Kocsis-F.pdf

https://www.klimatudomany.hu/wp-content/uploads/2026/05/2026_05_04_Szarka-L-Cs.pdf